

การเพิ่มขีดความสามารถเพื่อสร้างคุณค่า และมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว
เชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อย่างสมดุลยั่งยืน
อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช*

EMPOWERING TO CREATE AND ADDED VALUE FOR HEALTHY AND
HISTORICAL TOURISM IN A SUSTAINABLE BALANCE AT NOPPITAM
DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พัชรี สุเมธกุล*, อุมาพร กาญจนคลอด, เมธาวัต ภูธรภักดี, มยุร หล้าสุข,
สุภาวดี พรหมมา และประกอบ ใจมั่น

Patcharee Sumethokul*, Umaporn Kanjanaklod, Methawat Phutornpukdee, Mayoon Lamsub,
Supavadee Promma and Prakob Jaiman

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

*Corresponding Author E-mail: juney111_2000@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถจากพัฒนาศักยภาพการ
ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน 2) เพื่อเพิ่มมูลค่าจากพัฒนาเส้นทาง
ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ 3) เพื่อสร้างคุณค่าจากพัฒนาชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์
ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ 4) เพื่อขยายตลาดการ
ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ พื้นที่การวิจัย คืออำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
การวิจัยนี้เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยเนื้อหา และ
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

- ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
- การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ ได้เส้นทางการท่องเที่ยว
จำนวน 2 โปรแกรม ในพื้นที่บ้านโรงเหล็ก

* Received April 3, 2024; Revised June 27, 2024; Accepted June 28, 2024

3. การพัฒนาชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ผลจากการทดลองหลังจากการสอนชุดบทเรียนมีการวิเคราะห์ความเข้าใจโดยการให้นักเรียนตอบคำถามจากกิจกรรมท้ายบทของชุดบทเรียน พบว่านักเรียนมีการตอบคำถามได้ถูกต้องและมีความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น

4. การขยายตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ ด้วยการสื่อสารผ่านเพจ “ถึงแล้วนบพิต” พบว่า สิ่งที่ได้รับระหว่างการท่องเที่ยวการสะท้อนให้เห็นประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชนที่เด่นชัดในปัจจุบันมีระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเพิ่มขีดความสามารถ, การเพิ่มมูลค่า, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์

ABSTRACT

This research aims to 1) increase the potential from the development of health and historical tourism in a balanced and sustainable way, 2) increase the tourism route value from the development of health and historical tourism, 3) build the value from the development of participatory local science lessons based on health and historical tourism, and 4) expand the market of health and history tourism. The research area was in Nopphitam district, Nakhon Si Thammarat Province. This research is mixed method research. Qualitative data were analyzed using content analysis, and quantitative data were analyzed using descriptive statistics.

The findings revealed that:

1. Potential for health and historical tourism overall is at a high level.
2. The development of health and historical tourism routes by communities of two programs located in the area of Ban Rong Lhek.

3. The development of participatory local science lesson packages. The results from the experiment found that after teaching the lesson package, understanding was analyzed by asking students to answer questions from activities at the end of the lesson package. It was found that the students answered the questions correctly and understood the content more.

4. Expansion of the community-based medical and historical tourism market by communicating through Facebook fan page "Arrived at Nopphitam" found that information learned during the tour was the highest level of reflection on the history and community way of life today and expectations.

Keywords: Empowering to create value, added value, healthy and historical Tourism

บทนำ

จากกระแสการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ในการประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมโลก Earth Summit ที่นครรีโอ เดอ จาเนโร (Rio de Janeiro) ได้มีส่วนผลักดันให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยมุ่งเน้น การพัฒนาให้เกิดความสมดุลในทุกมิติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวทางดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้แนวทางดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม แนวทางนี้กำลังได้รับความนิยมนักท่องเที่ยว ซึ่งในอดีตนักท่องเที่ยวเหล่านี้จะเป็นนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม แต่ในปัจจุบันรูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าวได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั่วไปมากขึ้น รวมถึงแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ถูกประยุกต์เข้ามาใช้ใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยรวม ซึ่งได้ตระหนักถึงขีดความสามารถรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ตลอดจนมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมและฐานทรัพยากรของพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) การเพิ่มขีดความสามารถเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อย่างสมดุลยั่งยืนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อสนองตอบต่อนโยบายรัฐบาลด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นกลไกขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน

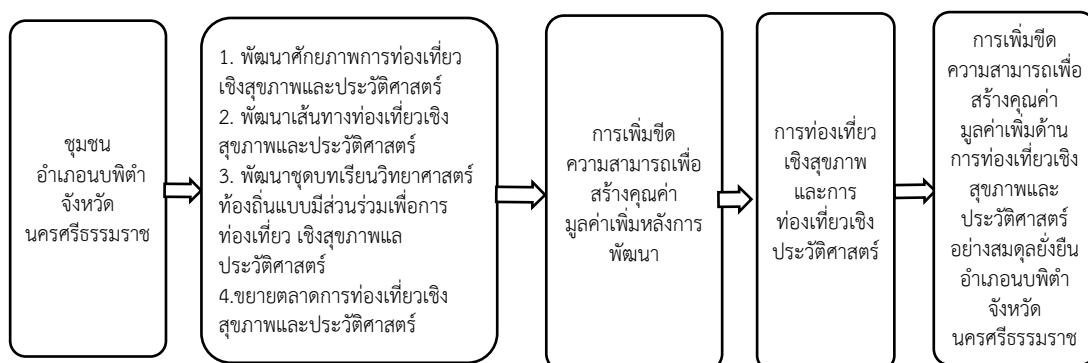
อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอำเภอที่มีข้อได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และทุนทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย อีกทั้งยังมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่กระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองบัวลำภู เช่น เขาเหล็ก เมืองญี่ปุ่น ชุมชนจีน หั้วรถจักร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีน้ำตก แก่งหินตลอดลำคลอง และมีสันทรายที่ขาวสะอาดตลอดแนว แต่ยังคงขาดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เพิ่มขีดความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์และสวยงาม อีกทั้งยังขาดการเพิ่มมูลค่าของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้มากเหมือนพื้นที่ตำบลกรุงชิง ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัย “การเพิ่มขีดความสามารถเพื่อสร้างคุณค่า และมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อย่างสมดุลยั่งยืน อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยกระบวนการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ จากการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ สร้างคุณค่าจากพัฒนาชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ และขยายตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ ในพื้นที่อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถจากพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อเพิ่มมูลค่าจากการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอ นบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อสร้างคุณค่าจากพัฒนาชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอ นบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. เพื่อขยายตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอ นบพิตำ จังหวัด นครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

แนวความคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Added Value)

การเพิ่มมูลค่า (Added Value) เป็นการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากเดิม การสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นเครื่องมือการตลาดที่จะทำให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์การจัดจำหน่าย การโฆษณา และการส่งเสริมการตลาดซึ่งมีผลทำให้สามารถตั้งราคาได้สูงขึ้นแต่การเพิ่มมูลค่าจะทำให้ผู้บริโภคได้ประโยชน์มากขึ้นด้วยโดยการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added Creation) คือ ความพยายามในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในด้านต่าง ๆ ให้มีคุณค่าในสายตาของลูกค้ามากขึ้น (Tippachartyothin, P., 2014)

2. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

นฤมล รัตนไพจิตร และคณะ กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือการบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ เช่น การรับคำปรึกษาแนะนำด้านสุขภาพ การออกกำลังกายอย่างถูกวิธี การนวด อบ ประคบสมุนไพร การฝึกปฏิบัติสมาธิตลอดจนการตรวจร่างกาย การรักษาพยาบาลและอื่น ๆ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่มี

จิตสำนึกต่อการส่งเสริมและรักษาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (นฤมล รัตนไพจิตร, ราตรี เขียวรอด และตรีวันนัท เนื่องอุทัย, 2562)

3. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism)

นฤมล รัตนไพจิตร และคณะ ได้กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งเกิดจากกระแสการอนุรักษ์การท่องเที่ยวแนวใหม่ (Alternative tourism) อาจเรียกได้หลายอย่างเช่น Sustainable tourism, Green tourism, Bio-tourism, Conservation tourism, community tourism และ Ecotourism โดยมีปรัชญาในการเพิ่มรายได้ในด้านการท่องเที่ยว และการดูแลรักษาสุขภาพแวดล้อมควบคู่กันไป (แนวทางการแก้ไข พ.ร.บ. การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism) ซึ่งเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์เพื่อเข้าใจเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อเข้าใจเรียนรู้ประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นและอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณภาพของการมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน) (นฤมล รัตนไพจิตร, ราตรี เขียวรอด และตรีวันนัท เนื่องอุทัย, 2562)

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับศักยภาพ ศักยภาพชุมชน การพัฒนาศักยภาพ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ได้กล่าวว่า การพัฒนาอาจเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยศักยภาพการพัฒนา โดยมีสาเหตุปัจจัย 6 ประการ คือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติ 2) ทรัพยากรมนุษย์ 3) องค์การทางสังคม 4) ภาวะผู้นำ 5) การติดต่อสัมพันธ์ 6) การฝึกอบรม เมื่อมีสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเพียงใด การพัฒนาสังคมนั้นก็ยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2542)

4. ชุดบทเรียน หรือชุดกิจกรรม

บุญชม ศรีสะอาด กล่าวว่า ชุดการสอนหรือชุดกิจกรรม (Instructional Package) คือ สื่อการเรียนหลายอย่างประกอบกันก่อนจัดเข้าไว้เป็นชุด (Package) เรียกว่า สื่อประสม (Multi-Media) เพื่อมุ่งให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากจะใช้สำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วยังใช้ประกอบการสอนแบบอื่น เช่น ประกอบการบรรยาย การเรียนเป็นกลุ่มย่อย (บุญชม ศรีสะอาด, 2541)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยนี้เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) ปฏิบัติงานโดยยึดทฤษฎี “ขนมเปียกปูน” กล่าวคือ ให้การจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์โดยชุมชน เป็นกิจกรรมที่แทรกหรือผสมผสานเป็นเนื้อเดียวกับงานประจำ (built in) ของคนในชุมชน

1. ขั้นตอนการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถจากการพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัด นครศรีธรรมราช มีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K., 2007) และ (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2551) ประกอบด้วย กลุ่มตัวแทนภาครัฐ จำนวน 3 คน กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 3 คน กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน กลุ่มวิสาหกิจการท่องเที่ยวจำนวน 3 คน กลุ่มนักวิชาการการศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มธุรกิจที่พัก จำนวน 3 คน กลุ่มร้านขายของฝากที่ระลึก จำนวน 3 คน กลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวน 3 คน กลุ่มตัวแทนประชาชน จำนวน 3 คน และกลุ่มร้านอาหาร จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว และแบบสำรวจความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยผู้วิจัยนำวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน (Standard Deviation) มาใช้เพื่อรวบรวมและอธิบายข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ขั้นตอนการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเพิ่มมูลค่าจากการการพัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ กลุ่มประชากรในตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ มีจำนวน 24 คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน คือ กลุ่มผู้นำชุมชน เป้าหมาย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช 3 ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านโรงเหล็ก หมู่ที่ 2 บ้านเขาเหล็ก และหมู่ที่ 8 บ้านทุ่งใน ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเลือกหมู่บ้านละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อระดมความคิดเห็นสร้างขึ้น โดยการกำหนดกรอบการสนทนาและอาศัยหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงบรรยายเนื้อหา (Content Analysis)

3. ขั้นตอนการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อสร้างคุณค่าจากการพัฒนาชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยใช้การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน

65 คน ประกอบด้วย ครู อาจารย์ จำนวน 5 คน ประชาชนในพื้นที่ (ที่มีส่วนร่วม) จำนวน 30 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

1) ชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2) แบบทดสอบทางการเรียน เรื่องแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยชุดบทเรียน วิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม เรื่องแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียน โดยใช้ E1/E2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 การหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง โดยใช้ สถิติ t-test (One sample test) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 การหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดบทเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในระดับ 3.51-4.50

4. ขั้นตอนการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อการขยายตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการขยายตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งตามบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานทางด้านช่องทางการตลาดประกอบด้วย

1) ชุมชนซึ่งเป็นผู้ให้บริการ (Service Provider) ผู้วิจัยเลือกประชากรจากตำบล นบพิตำ จำนวน 3 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านโรงเหล็ก หมู่ที่ 2 บ้านเขาเหล็ก และหมู่ที่ 8 บ้านทุ่งใน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำชุมชนที่มีความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และประวัติศาสตร์

2) ผู้รับสื่อซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการ (User) ผู้วิจัยเลือกประชากรจากผู้ที่ได้รับสื่อทางการตลาด โดยมีเงื่อนไข คือ กลุ่มตัวอย่างจะต้องเป็นผู้ที่เคยได้รับการสื่อสารทางการตลาดและเป็นผู้ที่ท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวในพื้นที่เป้าหมายงานวิจัย และอยู่ในช่วงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักซึ่งเกิดจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จากชุมชนซึ่งเป็นผู้ให้บริการ (Service Provider) เนื่องจากไม่ทราบกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน จึงใช้สูตรของ Cochran (Cochran, W. G., 1953) จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 384.16 คน โดยคณะผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างอยู่ที่จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ในการสำรวจกลุ่มตัวอย่างสมาชิกชุมชนซึ่งเป็นผู้ให้บริการ (Service Provider) คือผู้ประกอบการการท่องเที่ยวด้วยวิธีประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อถอดโครงสร้างในรูปแบบของ Brand Cavas Model (เมธาวีตร ภูธรภักดี, 2541) (สุตาพร กุณฑลบุตร, 2555)

เชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจกลุ่มตัวอย่างผู้รับสื่อซึ่งเป็นผู้ใช้บริการ (User) โดยกำหนดเงื่อนไขของผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเป็นผู้ที่เคยได้รับการสื่อสารทางการตลาด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ QDA (Qualitative Data Analysis) และเชิงปริมาณใช้สถิติเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Item-Objective Congruence Index: IOC) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ระยะที่ 1 พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน โดยชุมชน อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ผลการศึกษา บริบทของชุมชน จากเอกสารและลงสำรวจพื้นที่ สถานการณ์ สภาพปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายใต้กรอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ สถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลนบพิตำช่วงปี 2560-2563 พบว่า ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ เป็นพื้นที่ภูเขาสลับกับที่ราบ มีทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตกและลำคลองเหมาะสำหรับการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ เขาเหล็ก คลองกลาย และแก่งหินदान มีทุนทางประวัติศาสตร์ ที่เหมาะกับการทำท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในขั้นตอนนี้คณะผู้วิจัยได้พื้นที่ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ พื้นที่ หมู่ที่ 1 บ้านโรงเหล็ก หมู่ที่ 2 บ้านเขาเหล็ก และหมู่ที่ 8 บ้านทุ่งโน

คณะผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกนักวิจัยชุมชนจากความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ และการบริการ โดยคณะผู้วิจัยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม Focus Group โดยพัฒนาเครื่องมือ/ทักษะในกระบวนการวิจัยระดับชุมชนในลักษณะ On the Job Training (OJT) (วิโรจน์ ลักษณะอดิสร, 2550) คือการให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมาทำการฝึกปฏิบัติงานไปพร้อมการทำงานจริงร่วมกับนักวิจัย เพื่อให้เกิด Participatory Learning Process (PLP) ในชุมชน ผลการใช้กระบวนการดังกล่าว สามารถได้นักวิจัยชุมชนจาก 3 หมู่บ้าน ๆ ละ 5-8 คน เช่น ด้านการท่องเที่ยว อาหาร ด้านโฮมสเตย์ เพื่อขับเคลื่อนการวิจัยในเชิงพื้นที่

นอกจากนั้นผลจากการประชุมการระดมความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยว พบว่า จุดเด่น และอัตลักษณ์ของชุมชน สามารถสร้างและกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 บ้านโรงเหล็ก มีแหล่งท่องเที่ยว คือ หลาดโน (ชุมชนจีน) บ้านหมอเลี่ยม มโนราห์ดั้งเดิม(ศิลปะการแสดง) เหมืองเก่า (ร่องรอยการทำเหมือง) โรงกัง

หมู่ที่ 2 บ้านเขาเหล็ก มีแหล่งท่องเที่ยว คือ ทะเลหมอกเขาเหล็ก วัดถ้ำเขาเหล็ก กลุ่มจักสานไม้กวาด ห้วยเหมืองสูง และ WE LOVE NOPPITUM (จุดเช็คอินริมคลองกลาย)

หมู่ที่ 8 บ้านทุ่งโน มีแหล่งท่องเที่ยว คือ ศาลาพ่อท่านกลาย แก่งหินดาน (แอ่งรูปหัวใจ) แม่น้ำสามสาย บ้านสวนหยาดฟ้าโฮมสเตย์ บ้านหมอนมดโฮมสเตย์ และเหมืองเก่า (ร่องรอยการทำเหมือง)

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอโนนพิทา จังหวัดนครราชสีมา ตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามความคิดเห็นต่อคนในชุมชนต่อการพัฒนาศักยภาพ

การศึกษารั้ครั้งนี้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์จากคนในชุมชน ต้องตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) ของกรมการท่องเที่ยวพบว่า

ตารางที่ 1 แสดง ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์

ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	4.08	0.78	มาก
ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี	4.12	0.83	มาก
ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน	4.54	0.72	มากที่สุด
ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน	3.66	1.05	มาก
ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	4.04	0.85	มาก
ด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการ	3.94	0.71	มาก
รวม	4.06	0.78	มาก

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐ และมีโครงสร้างการทำงาน แบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน้าที่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นคนในชุมชนและมีบทบาทในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดย

ชุมชน มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ มีข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อการมีข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว มีข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว มีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีศักยภาพ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวในชุมชน มีการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมและการเป็นสมาชิกของกลุ่ม มีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ มีการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมกับชุมชน มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน

ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี พบว่ามีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น มีการส่งเสริมการใช้และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการเพิ่มรายได้ มีสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในการท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนซึ่งมีพื้นฐานจากภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชน

ด้านที่ 3 ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน พบว่ามีการจัดการข้อมูลทางมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว มีการเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมชุมชนผ่านการท่องเที่ยว มีการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน

ด้านที่ 4 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน พบว่ามีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว จากผลการศึกษาชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว มีการพัฒนา ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณชุมชนให้มีความร่มรื่น เป็นระเบียบ สวยงามตามความเหมาะสม มีการจัดการข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีการบริหารจัดการผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวต่อทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

ด้านที่ 5 ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ชุมชนมีวิธีการวัดระดับความพึงพอใจในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีนักสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวมีการบริการห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว มีจุดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่ถูกต้องลักษณะและเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว มีการจัดสรรจุดจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกของชุมชน มีป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ ที่ชัดเจนติดตั้งในจุดที่เหมาะสม มีระบบการประสานงานด้านการบริการมีเส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัย มีจุดบริการห้องน้ำที่มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว มีเส้นทางเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนที่ปลอดภัย มีแผนรองรับกรณีฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพผลการมีโครงสร้างการบริหารจัดการในกรณีฉุกเฉินที่ชัดเจน

ด้านที่ 6 ด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก พบว่ามีข้อตกลงร่วมกันสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการดำเนินงานของผู้ประกอบการฯ เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่น มีการสนับสนุนของผู้ประกอบการฯ สำหรับเศรษฐกิจท้องถิ่น มีการส่งมอบประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวและชุมชนของผู้ประกอบการ มีการส่งเสริมการขายของผู้ประกอบการ เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน

การจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวสุขภาพและประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน กิจกรรมที่ 1 การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว

ภาพที่ 2 แผนที่เส้นทางที่ชุมชนทั้ง 3 หมู่บ้าน

ในการร่างแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวของตำบลนบพิตำ มาจากการระดมความคิดเห็นของชุมชน โดยเส้นทางต่าง ๆ ประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยว ได้แก่ ตลาดจีนโบราณ และเหมืองเก่า (ร่องรอยการทำเหมือง)
หมู่ที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยว ได้แก่ ทะเลหมอกเขาเหล็ก วัดถ้ำเขาเหล็ก กลุ่มจักรสานไม้กวาด
หมู่ที่ 8 เส้นทางท่องเที่ยว ได้แก่ เหมืองเก่า (ร่องรอยการทำเหมือง) หินดินดาน (แอ่งรูปหัวใจ) และแม่น้ำสามสาย

สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ปัญหาของชุมชน คือ 1) การขาดประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะป้ายบอกทางนักท่องเที่ยว
- 2) ในชุมชนยังคนนำทางหรือนักสื่อความหมาย 3) ขาดข้อมูลการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว
- 4) ขาดคู่มือการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว 5) ขาดข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอำเภอ นบพิตำ

2. ลูกค้า คือ คนเกษียณอายุ คนวัยทำงาน และคู่รัก
3. จุดเด่นที่สร้างคุณค่า คือ โปรแกรมท่องเที่ยวเส้นทางธรรมชาติ (จิบกาแฟแลหมอก แล้วบอกรักด้วยริบบิ้น) ทะเลหมอกดินแดง/กล้วยไม้ธรรมชาติ/ริบบิ้นผูกรัก เรียนรู้วิถีชุมชนคนเหมืองแร่ญี่ปุ่น จีน ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2
4. วิธีการแก้ปัญหา คณะผู้วิจัยและสมาชิกชุมชน ได้ร่วมคิดร่วมทำ คือ สร้างจุดเช็คอินที่หน้าสวนสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ จัดการปรับปรุงและพัฒนาจุดบริการตามแหล่งท่องเที่ยว (ที่จอดรถ, ห้องน้ำ, ข้อมูลสารสนเทศแต่ละจุด, นักเล่าเรื่อง) พัฒนาโปรแกรมท่องเที่ยว ทำแผนที่การท่องเที่ยวตำบลนบพิตำ การเพิ่มป้ายบอกระยะทางให้ครอบคลุม การเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว (ยูทูป ออนไลน์ และคิวอาร์โค้ด)
5. การเพิ่มช่องทางการตลาดเพื่อให้เข้าถึงลูกค้าโดย สร้างการรับรู้ และการขายโปรแกรมท่องเที่ยว ผ่านช่องทาง เพจ เฟส ไลน์ ดิจิตอล ยูทูป และเว็บไซต์ (ของสมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยว)
6. สร้างรายได้โดย การจัดทำ โปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกับภาคีเครือข่าย ขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ขายหลักสูตรการเรียนรู้ (เป็นหลักสูตรระยะสั้น) อาหารเที่ยง อาหารว่าง รถขนส่งโดยสารท่องเที่ยว

ภาพที่ 3 แผนที่พัฒนานิเวศพิพิธภัณฑการท่องเที่ยวสุขภาพและประวัติศาสตร์
อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลจากการดำเนินการ ดังนี้

1. ร่างรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์
2. ทดสอบใช้เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. การนำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราชไปใช้จริง

4. ประเมินผลการใช้เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินตามองค์ประกอบการประเมินศักยภาพและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์โดยชุมชน

องค์ประกอบ	คะแนน	คะแนนที่ได้
1. ศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์	30	21
2. ศักยภาพด้านการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์	40	24
3. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์	10	8
4. ศักยภาพการบริการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์	20	17
รวม	100	70

ซึ่งผลการประเมินตามเกณฑ์ของกรมการท่องเที่ยว โดยรวมคะแนนจากทั้ง 4 องค์ประกอบ ค่าคะแนนอยู่ระดับที่ 70 เกณฑ์มาตรฐานระดับดี

โปรแกรมการท่องเที่ยว เส้นทางประวัติศาสตร์เหมืองแร่ แลเลหมอก ตามรอยเงินเคาะ และสปาทราย พร้อมนวดผ่อนคลาย ตำบลนบพิตำ (2 วัน 1 คืน)

Day 1

เวลา	โปรแกรมการท่องเที่ยว
09.30 - 10.30 น.	ต้อนรับนักท่องเที่ยว ณ ศูนย์รับนักท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำ ก่อนออกเดินทางท่านจะได้รับการต้อนรับด้วยเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
10.30 - 12.00 น.	นำท่านชมเส้นทางธรรมชาติตามเส้นทางประวัติศาสตร์ขนถ่ายแร่ ตำบลนบพิตำ โดยเดินทางขึ้นไปที่แก่งหินดาน ซึ่งเป็นเส้นทางขนถ่ายแร่ และไปตามหาแก่งหินที่มีลักษณะรูปหัวใจ เพื่อเก็บภาพบรรยากาศรอบ ๆ ได้ทั้ง 360 องศา ระหว่างการเดินทางไปหาแก่งหินรูปหัวใจ ท่านจะสามารถมองเห็นทัศนียภาพ ของเขาเคี่ยมซึ่งมีเรื่องราวในอดีตเป็นเส้นทางของการทำเหมืองแร่ในถ้ำภูเขาเคี่ยม มีการทำเหมืองแร่ดีบุก และพลูแฟรม เขาเคี่ยมยังเป็นจุดเชื่อมกับอุโมงค์ภูเขาไฟเมื่อก่อนสามารถเดินทางทะลุกันได้ ภายในอุโมงค์มีรางสำหรับขนแร่ แต่ปัจจุบันอุโมงค์เขาเคี่ยมกับเขาไฟได้มีการเปิดอุโมงค์ขึ้นเพื่อไม่ให้ใช้ เพราะเกรงว่าจะมีอันตรายหากมีคนเข้าไป
12.00 - 13.00 น.	แวะพักรับประทานอาหารเที่ยงที่บ้านหมอนมดโฮมสเตย์ โดยมีการจัดเตรียมข้าวต้มใบเร็ด ใบคลุ้ม ซึ่งเป็นจุดเด่นของชาวบ้านนบพิตำที่ใช้ใบเร็ด ใบคลุ้มในการห่ออาหารเหมือนในอดีต ทำให้อาหารมีกลิ่นหอมของใบเร็ด ใบคลุ้ม พร้อมทั้งดื่ม น้ำจากกระบอกไม้ไผ่

เวลา	โปรแกรมการท่องเที่ยว
13.00 - 15.00น.	เดินชมชุมชนคนจีนบ้านโรงเหล็ก ซึ่งในอดีตชุมชนแห่งนี้ประกอบอาชีพทำเหมือง โดยเข้ามาตั้งถิ่นฐานในตำบลนบพิตำ ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2455 ต้นสมัยรัชกาลที่ 6 (110 ปี) คนจีนที่เข้ามาทำงานส่วนใหญ่เป็นจีนแคะ บริเวณด้านหน้าทางเข้าชุมชนจะสังเกตเห็นศาลเจ้า (โรงกง) มาเจ้า และพบกับการวาดภาพกำแพงเก่าซึ่งจะเป็นจุดรวมวิถีชีวิตของชาวบ้านนบพิตำ ทั้งการทำเหมือง แหล่งท่องเที่ยวทะเลหมอกเขาเหล็ก วัดภูเขาเหล็ก เป็นต้น ภายในชุมชนยังมีบ้านเรือนรูปแบบ สร้างด้วยไม้ ในอดีต รวมไปถึงร้านขายของชำในสมัยก่อนซึ่งยังคงความเก่าแก่ ให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายภาพอีกด้วย หลังจากนั้นเดินตรงไปยังท้ายชุมชนจะพบศาลเจ้า (โรงกง) ปูนเก่าๆ อีก 1 หลังซึ่งเป็นที่กราบไหว้ เคารพ ขอรพรของคนจีนในอดีต และด้านหลังชุมชนมีอ่างเก็บน้ำห้วยเหมืองสูง ซึ่งมีเรื่องราวในอดีตของการขุดหลุมเหมืองแร่ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า โอ ซึ่งชาวบ้านในชุมชนมักจะนิยมมาเดินออกกำลังกายรับบรรยากาศธรรมชาติที่ร่มรื่น และเดินทางไปยังศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคนจีนบ้านโรงเหล็ก มีการสาธิตและทำผ้ามัดย้อมดินเหมืองแร่ และให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำเสื้อ/ผ้าเช็ดหน้าด้วยตัวเอง
15.00 -17.00 น.	เข้าที่พักบ้านสวนหยาดฟ้าโฮมสเตย์ พักผ่อนตามอัธยาศัย เล่นน้ำชมวิว ปั่นจักรยานเที่ยวธรรมชาติ สบายทราย นวดผ่อนคลายแผนโบราณ
17.00 - 18.30 น.	ชมการแสดงมโนราห์ (พวงพรรณ ศิษย์วันเฒ่า) เพื่อเป็นการแสดงให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์นครศรีธรรมราช
18.30 - 19.30 น.	ทานอาหารเย็นอาหารพื้นบ้านที่บ้านสวนหยาดฟ้าโฮมสเตย์

Day 2

เวลา	โปรแกรมการท่องเที่ยว
05.00 - 05.30 น.	คณะพร้อมกันที่ลานกิจกรรม เพื่อเดินทางไปชมทะเลหมอกเขาเหล็กซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมากของอำเภอนบพิตำ
06.00 - 07.30 น.	ชมพระอาทิตย์ขึ้นท่ามกลางทะเลหมอกเขาเหล็กในช่วงเวลาเช้าจะมีหมอกเยอะมาก มีกล้วยไม้ดินขึ้นประปรายเป็นสัญลักษณ์ทะเลหมอกเขาเหล็ก เป็นจุดชมวิวและในเวลาเช้ายังสามารถดูหมอกได้ มีทิวทัศน์ที่สวยงาม ยิ่งได้ทานกาแฟโบราณต้มใส่แก้วไม้ไผ่ ทานพร้อมขนม น้ำด่างกับมะพร้าวชูดที่เป็นขนมประจำตำบลนบพิตำยิ่งรู้สึกดีมาก ๆ พร้อมทั้งถ่ายที่จุดชมวิวได้ 360 องศา จะได้ภาพบรรยากาศสวย ๆ กลับไปแบบไม่ผิดหวัง
07.30 - 08.30 น.	นำคณะนักท่องเที่ยวร่วมทำบุญและไหว้พระ ณ วัดภูเขาเหล็กซึ่งเป็นวัดในตำบลนบพิตำที่มีความสวยงามและเป็นแหล่งรวมสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวไทยจีนกราบไหว้บูชา จุดสังเกตของวัดภูเขาเหล็ก เมื่อท่านเดินทางมาถึงจะพบว่า วัดมีอุโบสถที่มีลักษณะสีขาวมีรูปปั้นของยักษ์ 2 ตน บริเวณทางเข้าประตูวัด รูปปั้นผู้ซ่าง สีขาว ที่บริเวณด้านหน้าอุโบสถ นำท่านกราบไหว้พระพุทธรูปภายในอุโบสถและรูปปั้นพระเจ้าตากสินทั้ง 3 อิริยาบถทั้ง 3 ด้านของอุโบสถ กราบไหว้ ศาลพระพรหม ศาลตาขุนเหล็ก รูปปั้นเจ้าแม่กวนอิมที่อยู่กลางบึงน้ำของวัด ด้านหลังของรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม มีถ้ำภูเขาเหล็กที่ท่านสามารถเดินทางขึ้นไปกราบไหว้พระพุทธรูปภายในถ้ำได้อีกด้วย

เวลา	โปรแกรมการท่องเที่ยว
08.30 - 09.30 น.	นำคณะนักท่องเที่ยวแวะรับประทานอาหารเช้าแบบชาวนครศรีธรรมราช คือ ขนมจีน ป้าหนูราย ร้านดั้งเดิมของตำบลบพิตำ
09.30 - 10.30 น.	นำคณะนักท่องเที่ยวกลับที่พักทำภารกิจส่วนตัว
10.30 - 11.00 น.	แวะไหว้ขอพรทวดกลายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในตำบลบพิตำซึ่งตั้งอยู่ใกล้บริเวณสวนน้ำกิตติภูมิฮิลล์ จากนั้นเดินทางแวะซื้อของที่ระลึกเช่น ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากกลุ่มจักสานคลุ้ม ผ้าบาติก ผ้ามัดย้อมจากดินเหมืองแร่ประจำตำบลบพิตำ และร่วมเก็บภาพความประทับใจเป็นที่ระลึก ก่อนเดินทางกลับ

โปรแกรมการท่องเที่ยว เส้นทางประวัติศาสตร์เหมืองแร่ (1 วัน)

เวลา	โปรแกรมการท่องเที่ยว
09.00 - 10.00 น.	ต้อนรับนักท่องเที่ยว ณ ศูนย์รับนักท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลบพิตำ โดยมีการแสดงมโนราห์ (พวงพรรณ ศิษย์วันเฒ่า) พร้อมต้อนรับด้วยเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
10.00 - 12.00 น.	นำท่านชม ชุมชนคนจีนบ้านโรงเหล็ก ซึ่งในอดีตชุมชนแห่งนี้ประกอบอาชีพทำเหมือง โดยเข้ามาตั้งถิ่นฐานในตำบลบพิตำ ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2455 ต้นสมัยรัชกาลที่ 6 (110 ปี) คนจีนที่เข้ามาทำงานส่วนใหญ่เป็นจีนแคะ บริเวณด้านหน้าทางเข้าชุมชนจะสังเกตเห็นศาลเจ้า (โรงก่ง) มาเจ้า และพบกับการวาดภาพกำแพงเก่าซึ่งจะเป็นจุดรวมวิถีชีวิตของชาวบ้านบพิตำ ทั้งการทำเหมือง ภายในชุมชนยังมีบ้านเรือนที่สร้างด้วยไม้ รวมไปถึงร้านขายของชำในสมัยก่อนซึ่งยังคงความเก่าแก่ให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายภาพอีกด้วย หลังจากนั้นเดินตรงไปยังท้ายชุมชนจะพบ ศาลเจ้า (โรงก่ง) ปูนเก่าก่งอีก 1 หลังซึ่งเป็นที่กราบไหว้ เคารพ ขอพรของคนจีนในอดีต และเดินทางไปยังศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนคนจีนบ้านโรงเหล็ก มีการสาธิตและทำผ้าบาติกจากในชุมชน และให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำเสื้อ ผ้าเช็ดหน้าด้วยตัวเอง และสามารถซื้อเป็นของฝากของที่ระลึก
12.00 - 13.00 น.	แวะรับประทานอาหารเช้า ณ บ้านสวนหยาดฟ้าโฮมสเตย์ (ท่านสามารถผ่อนคลายด้วยการนวดแผนโบราณ หรือการทำสปาทราย)
13.00 - 16.00 น.	ชมการสาธิตการร่อนแร่ และสาธิตการทำผ้าย้อมดินเหมืองแร่ ให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำเสื้อ/ผ้าเช็ดหน้าด้วยตัวเอง ที่บ้านสวนหยาดฟ้าโฮมสเตย์ พาชมเส้นทางธรรมชาติตามเส้นทางประวัติศาสตร์ขนถ่ายแร่ ตำบลบพิตำ โดยเดินทางขึ้นไปที่แก่งหินดาน ซึ่งเป็นเส้นทางขนถ่ายแร่ และไปตามหาแก่งหินที่มีลักษณะรูปหัวใจ ระหว่างการเดินทางท่านสามารถเก็บภาพบรรยากาศรอบ ๆ ได้ทั้ง 360 องศา และหยุดพักผ่อนน้ำได้
16.00 - 16.30 น.	นำคณะกลับมาที่ ศาลาทวดกลาย สักการะทวดกลายขอพรตั้งใจปรารถนา และนำคณะซื้อของฝากจากกลุ่มจักสานคลุ้ม และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของชุมชน ร่วมเก็บภาพความประทับใจเป็นที่ระลึก

ผลการวิจัยระยะที่ 3 พัฒนาชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์แบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษา โดยการสำรวจการทำเหมืองแร่ในอดีตในตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบร่องรอยการขุด การทำเหมืองแร่และหลุมแร่ในอำเภอนบพิตำ ในอดีต คณะผู้วิจัยลงพื้นที่สอบถามประวัติความเป็นมาของชุมชนจากชาวบ้าน โดยสอบถามถึงประวัติความเป็นมาของคนในชุมชนตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ศึกษาลักษณะของแร่ที่พบในชุมชนจากชาวบ้านที่เก็บรวบรวมไว้ตั้งแต่อดีต แร่ที่พบมากที่สุด ในอำเภอนบพิตำ คือ แร่ดีบุก ลักษณะของแร่ดีบุก คือ หนัก มีผิววาวคล้ายเพชร สีเข้มแต่สีผงละเอียดยและแข็ง

การจัดเวทีสัมมนาร่วมกันระหว่างนักวิจัยกับชุมชนสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ของชุมชน อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีความพร้อมเพื่อการพัฒนาชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ดังนี้

1. ด้านประวัติศาสตร์ ได้ชุดบทเรียน คือ 1) การทำเหมืองแร่และการร่อนแร่ 2) ชุมชนบ้านจันโบราณ
2. ด้านสุขภาพและประวัติศาสตร์ ได้ชุดบทเรียน คือ 1) ทะเลหมอกเขาเหล็ก 2) นวดแผนโบราณ 3) ขนมน้ำดัง

ภาพที่ 3 ชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (15 กุมภาพันธ์ 2565)

การออกแบบชุดบทเรียน โดยการจัดประชุมครู อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และการทำชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ และวิทยากร ร่วมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ท้องถิ่นเป็นสื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

การนำชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่สร้างขึ้นได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ

จากการศึกษาได้นำชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์แบบมีส่วนร่วม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ผ่านการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองสอนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองเบื้องต้น (try out) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนบพิตำ โดยทดลองสอนผ่านทางออนไลน์เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 มีนักเรียนและคุณครูโรงเรียนนบพิตำเข้าร่วมในการทดลองสอนชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ก่อนนำไปใช้จริง จำนวน 38 คน

ผลจากการทดลองสอนชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์นักเรียนให้ความสนใจและเข้าใจในเนื้อหาของชุดบทเรียนมากขึ้น โดยหลังจากการสอนชุดบทเรียนมีการวิเคราะห์ความเข้าใจจากการให้นักเรียนตอบคำถามจากกิจกรรมท้ายบทของชุดบทเรียน พบว่า นักเรียนมีการตอบคำถามได้ถูกต้องและมีความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น

ผลการวิจัย ระยะที่ 4 การขยายตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการศึกษาการขยายตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเครื่องมือในช่องทางการตลาดในเชื่อมโยงศักยภาพด้านการส่งเสริมสุขภาพและประวัติศาสตร์ของชุมชน

เครื่องมือในช่องทางการตลาดในเชื่อมโยงศักยภาพด้านการส่งเสริมสุขภาพและประวัติศาสตร์ของชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การวางตำแหน่งทางการตลาด			
การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์	4.67	0.500	มากที่สุด
การได้รับสุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดี	4.56	0.557	มากที่สุด
การได้รับเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน	4.46	0.620	มากที่สุด
การสะท้อนให้เห็นประวัติศาสตร์เด่นชัดในปัจจุบัน	4.54	0.582	มากที่สุด
อัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์			
การได้สัมผัสกับธรรมชาติที่สวยงามและบริสุทธิ์	4.61	0.559	มากที่สุด
การได้เรื่องเล่าประวัติศาสตร์ของชุมชน	4.47	0.616	มากที่สุด
ได้รับการบริการที่ดีและเป็นกันเอง	4.54	0.573	มากที่สุด
การรับรู้จากการเดินทางท่องเที่ยวชุมชน			
บุคลิกของชุมชนให้ความรู้สึกถึง “ความสดใส”	4.45	0.598	มากที่สุด
ชุมชนให้ความรู้สึกถึง “ความอบอุ่น”	4.50	0.600	มากที่สุด

เครื่องมือในช่องทางการตลาดในเชื่อมโยงศักยภาพด้านการส่งเสริม สุขภาพและประวัติศาสตร์ของชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชุมชนให้ความรู้สึกถึง “ความมีเสน่ห์”	4.48	0.596	มากที่สุด
ชุมชนให้ความรู้สึกถึง “การนำค้นหา”	4.48	0.621	มากที่สุด
ชุมชนให้ความรู้สึกถึง “ความปลอดภัย”	4.48	0.587	มากที่สุด
ชุมชนให้ความรู้สึกถึง “ความเป็นกันเอง”	4.55	0.567	มากที่สุด
สัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์			
ภาพในเชิงสัญลักษณ์แสดงถึงธรรมชาติและสุขภาพที่ดี	4.58	0.578	มากที่สุด
ภาพในเชิงสัญลักษณ์แสดงถึงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต	4.56	0.605	มากที่สุด
สิ่งที่รับรู้ได้ระหว่างการท่องเที่ยว			
การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์	4.63	0.521	มากที่สุด
การได้รับสุขภาพและสุขภาพใจที่ดี	4.52	0.565	มากที่สุด
การได้รับเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน	4.50	0.592	มากที่สุด
การสะท้อนให้เห็นประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชนที่เด่นชัดในปัจจุบัน	4.56	0.588	มากที่สุด

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน อำเภอหนองบัว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

ศักยภาพในการดึงดูดใจ ด้านการท่องเที่ยวประเด็นระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว
ชุมชนมีวิถีชีวิตความเป็นธรรมชาติ และมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นชุมชนมีทรัพยากรที่มีคุณค่า
ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$)

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวประเด็นศักยภาพทางกายภาพและการจัด
กิจกรรม แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนมีความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$)

ด้านศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวประเด็นศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน อยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X}=3.50$)

ด้านศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวประเด็นศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว
จากปัจจัยภายนอก ชุมชนมีการคำนึงถึงคุณภาพการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X}=3.54$)

ศักยภาพด้านการบริหารจัดการประเด็นการจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ชุมชน
มีการจัดการ การรักษาสภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$)

ศักยภาพด้านการบริหารจัดการประเด็นด้านการจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนมีการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้วิถีชุมชน กิจกรรมประจำวันของชุมชน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนใน
ชุมชน เช่น การทำสวนผลไม้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.33$)

ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.37$) การท่องเที่ยวในชุมชนจะสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชนและส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$)

จากผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช นำไปสู่การพัฒนาการอบรมปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพของชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ ในวันที่ 24-25 กันยายน 2564 ณ โรงแรม ECO-INN โดยการเข้าร่วมอบรมครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชนที่สอดคล้องกับการวิจัย จำนวน 14 คน ในการอบรมปฏิบัติการครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม กิจกรรม การบรรยายเรื่องการยกระดับการบริการเพื่อเข้าสู่มาตรฐานด้านการท่องเที่ยวและฝึกปฏิบัติการบริการเพื่อเข้าสู่มาตรฐานด้านการท่องเที่ยว กิจกรรมการฝึกปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการตลาด การสร้างแบรนด์ กิจกรรมการบรรยายเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน กิจกรรมการบรรยายหลักการเป็นมัคคุเทศก์เบื้องต้น กิจกรรมร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การท่องเที่ยวชุมชนกับการจัดการระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนิเวศน์ กิจกรรมฝึกปฏิบัติเป็นนักเล่าเรื่อง Story telling กิจกรรมการศึกษาดูงาน ณ วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโสมเสตย์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการอบรมปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพของชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่พื้นที่หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 8 จำนวน 6 คน มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมา หมู่ที่ 2 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบชุมชน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 35.72 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกร ทำสวน ทำไร่ และประมง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 64.28 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.72 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 57.15

ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืนด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนมีสัดส่วนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.79 รองลงมาความรู้ความเข้าใจต่อตระหนักในการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยว

ในชุมชนร่วมกัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างความรู้ความเข้าใจต่อความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติ สำหรับนักท่องเที่ยวมีสัดส่วนน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.50

ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืนด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี ภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อความสำคัญถึงรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว และความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนซึ่งมีพื้นฐานจากภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชน มีสัดส่วนเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 3.64

ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืนด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อความรู้และความเข้าใจต่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน มีสัดส่วนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.57 รองลงมาเห็นด้วยต่อมีความรู้และความเข้าใจการเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมชุมชนผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.36 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างความรู้ความเข้าใจต่อความรู้และความเข้าใจต่อการจัดการข้อมูลทางมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว มีสัดส่วนน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.50

ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืนด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและตระหนักถึงการพัฒนา ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณชุมชนให้มีความร่มรื่น เป็นระเบียบ สวยงามตามความเหมาะสมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีค่าเท่ากันซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.57 รองลงมาความรู้ความเข้าใจต่อการมีความรู้และความเข้าใจต่อการบริหารจัดการผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวต่อทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนมีค่าเฉลี่ย 3.50

ความรู้ความเข้าใจด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชนผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืนด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการมีความรู้และความเข้าใจต่อวิธีการวัดระดับความพึงพอใจในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.57 รองลงมาความรู้ความเข้าใจต่อการความรู้และความเข้าใจ การส่งเสริม

การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีนักสื่อความหมาย นักเล่าเรื่องที่มีประสิทธิภาพและการตระหนักและเห็นความสำคัญของการให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมีค่าเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 3.50

ความรู้ความเข้าใจด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืนด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันกับผู้ประกอบการ ในการกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนและการให้ความสำคัญต่อการมอบประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวและชุมชนของผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ย 3.79 รองลงมาความรู้ความเข้าใจต่อให้ความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการ ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.71 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างความรู้ความเข้าใจต่อการให้ความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันกับผู้ประกอบการ เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.57

สรุปผลภาพรวมการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืนผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างความรู้ความเข้าใจต่อด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการ ด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการที่น่าเที่ยวภายนอกมีส่วนมากที่สุด รองลงมาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ความรู้ความเข้าใจต่อด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี มีสัดส่วนน้อยที่สุด

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว เส้นทางประวัติศาสตร์เหมืองแร่ แลเลหมอก ตามรอยจินเคะ และสปาทราย พร้อมนวดผ่อนคลาย ตำบลนบพิตำ

ภาพที่ 4 พัฒนเส้นทางการท่องเที่ยว เส้นทางประวัติศาสตร์เมืองแร่ แลเลหมอก ตามรอยจินแคะ และสพาทราย พร้อมนวดผ่อนคลาย ตำบลบพิตำ

คณะผู้วิจัยได้จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน และโปรแกรมเส้นทางการท่องเที่ยว 1 วัน

การพัฒนาชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์แบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภออบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปดังนี้

ด้านประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยชุมชนคนจีนบ้านโรงเหล็ก ประวัติการทำเหมืองแร่

ด้านสุขภาพ ประกอบด้วยทะเลหมอกเขาเหล็ก การนวดแผนโบราณ ขนมน้ำดัง

คณะผู้วิจัยได้นำทั้ง 5 เรื่องนี้ มาพัฒนาเป็นชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์โดยชุมชน อำเภออบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เหมาะสมกับพัฒนาการผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และศึกษามาตรฐานหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

การขยายตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภออบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช คณะผู้วิจัยได้พัฒนาช่องทางการสื่อสารการตลาดผ่านเพจ “ถึงแล้วบพิตำ” โดยเผยแพร่เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งเรื่องเล่า คลิปวิดีโอ ภาพถ่าย ผ่าน “เพจถึงแล้วบพิตำ” ซึ่งมีผู้เข้ามาสอบถามข้อมูล มากดถูกใจ และติดตามเพจ ซึ่งหลังจากเสร็จสิ้นการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ส่งมอบให้ทางกลุ่มวิสาหกิจของชุมชนเป็นผู้ดูแลเพจต่อไป

อภิปรายผล

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน อำเภอชนบท จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์อย่างสมดุลยั่งยืน อำเภอชนบท จังหวัดนครราชสีมา ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ ด้านการท่องเที่ยวประเด็นระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีวิถีชีวิตความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และชุมชนมีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมค่าเฉลี่ย 4.08 แสดงให้เห็นว่า ชุมชนมีความตระหนักถึงควมมีทุนทางประวัติศาสตร์ของตนเอง เช่น เรื่องการเป็นชุมชนที่มีร่องรอยการทำเหมืองแร่ของคนจีนในอดีตที่เคยมาประกอบอาชีพอยู่ในตำบลชนบท เพราะร่องรอยของหลุมแร่ที่ใช้การขุดด้วยคนเพื่อหาสายแร่แบบชนิดที่เรียกว่า หลุมฮั่น ยังปรากฏให้เห็นบนภูเขา อีกทั้งร่องรอยของอาคารสถานที่ความเป็นชุมชนในอดีตที่เคยมีความเจริญรุ่งเรือง ปรากฏให้เห็นในตลาดใน บ้านโรงเหล็ก หรือชุมชนคนจีน บ้านโรงเหล็ก หรือ อาหารของคนจีนในสมัยก่อนที่ลูกหลาน ยังมีการทำต่อเนื่องกันมา

การรับรู้การวางตำแหน่งทางการตลาดที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์การได้รับสุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดี มากที่สุด 4.56 การได้รับเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนานมากที่สุด 4.46 อย่างไรก็ตาม อำเภอชนบทยังถูกมองว่า การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มากที่สุด 4.67 ด้วยพื้นที่ชนบทเป็นพื้นที่ที่ภูเขา แหล่งน้ำยังคงอุดมสมบูรณ์ ดังนั้นแม้ผู้วิจัย จะสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ของการมีคนจีนซึ่งมาประกอบอาชีพการทำเหมืองแร่ในอดีต ก็สื่อสารได้ในระดับหนึ่ง เพื่อสร้างความตระหนักและความภาคภูมิใจ อย่างไรก็ตามความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีธรรมชาติสมบูรณ์ ก็แสดงให้เห็นว่าพื้นที่นี้ยังเหมาะสำหรับผู้รักสุขภาพ สามารถเดินทางมาสูดอากาศบริสุทธิ์ มาชมทะเลหมอก มาเล่นน้ำในคลองกลาย มาทำสปาทราย และมานวดแผนโบราณกับหมอนวดที่สืบทอดวิธีการนวดมาตั้งแต่ครั้งในอดีต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัทธ์หทัย เภาตระกูล และภัทรพรรณ วรรณลักษณ์ พบว่า ปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า การได้คำแนะนำจาก ครอบครัว เพื่อนสนิท และคนใกล้ชิดเป็นปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุด ทั้งนี้ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา คือ สถานประกอบการควรนำเสนอเนื้อหาของข่าวสารให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายในเชิงสร้างสรรค์ ที่สามารถสร้างความแตกต่าง มีเอกลักษณ์ และสามารถกระตุ้นความสนใจและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว (นัทธ์หทัย เภาตระกูล และภัทรพรรณ วรรณลักษณ์, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล รัตนไพจิตร, รัตริ เขียวรอด และตรีวันนันทน์ เนื่องอุทัย พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมาสนใจเป็นเรื่องของการนวดแผนไทย การนวดแผนโบราณ การประคบสมุนไพร และการใช้น้ำมันหอมระเหย หากเป็นการเดินทางท่องเที่ยวจะเป็นการเดินทางเพื่อการไปเยี่ยมญาติเยี่ยมเพื่อน และเพื่อการพักผ่อน มีการเดินปีละ 2 ครั้ง สถานที่ท่องเที่ยวที่ไปมากที่สุดคือสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น ทะเล น้ำตก ภูเขา โดยเป็นการเดินทางที่เน้น

ความประหยัด มีครอบครัวและญาติเป็นผู้แนะนำการท่องเที่ยว (นฤมล รัตนไพจิตร, ราตรี เขียวรอด และตริวนันท์ เนื่องอุทัย, 2562)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. อำเภอบนพิตำ หรือ องค์การบริหารส่วนตำบลบนพิตำ หรือสามารถนำวิจัยที่ศึกษานี้ไปใช้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบเกี่ยวกับเส้นทาง การท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไปในท้องถิ่น
2. งานวิจัยฉบับนี้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานภาครัฐ สามารถนำคู่มือการท่องเที่ยว
3. งานวิจัยฉบับนี้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน สถาบันการศึกษาเพราะชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์จะทำให้นักเรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น โดยการศึกษาชุดบทเรียนดังกล่าว พร้อมทั้งมีแบบฝึกหัดเพื่อให้ได้ทดสอบเรียนรู้สิ่งดี ๆ ในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอบนพิตำให้เห็นเป็นรูปธรรมเพิ่มขึ้น เพราะยังมีอีกหลายผลิตภัณฑ์ที่สามารถยกระดับเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบดังกล่าวได้ อาทิ อาหารของชุมชนคนจีนบ้านโรงเหล็ก อาทิ โลงเต็ง ขนม น้ำดื่ม ผลิตภัณฑ์ เช่น ผ้ามัดย้อมดินเหมืองแร่ เป็นต้น
2. ควรศึกษาพัฒนากิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและประวัติศาสตร์ อำเภอบนพิตำ เช่น ระบายเหมืองแร่ ซึ่งสามารถสนับสนุนการท่องเที่ยวได้ และยังเป็น การอนุรักษ์ให้คนรุ่นใหม่เห็นอาชีพ ความเป็นมาของคนในอดีตจะนำมาซึ่งความรัก ความหวงแหนในท้องถิ่นตน
3. ควรศึกษาการวิเคราะห์รายที่ตำบลบนพิตำ ถึงคุณสมบัติและแตกต่างจากที่อื่นอย่างไร เพราะรายที่นี้อาจมีการปนเปื้อนของแร่ธาตุ ซึ่งชุมชนมีความเชื่อว่ามีคุณสมบัติที่ดี จึงมีการทำสปาทรายให้กับนักท่องเที่ยว หากได้มีการวิเคราะห์และมีหลักฐานทางวิชาการที่แน่ชัด ก็สามารถต่อยอดเรื่องอาชีพในชุมชนได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). ประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. เรียกใช้เมื่อ 16 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.tica.or.th/images/plan_tourism2555-2559/2555-
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2551). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.

- นฤมล รัตนไพจิตร, ราตรี เขียวรอด และตรีวันนัท เนืองอุทัย. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 9(3), 692-704.
- นัทธ์หทัย เกาตระกุล และภัทรพรรณ วรรณลักษณ์. (2563). การตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน, 26(2), 72-83.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.
- เมธาวัต ภูธรภักดี. (2541). เอกสารการสอนหลักการตลาด. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วิโรจน์ ลักษณะอดิสร. (2550). การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2542). สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดาพร กุณศลบุตร. (2555). หลักการตลาดสมัยใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cochran, W. G. (1953). Sampling techniques. John Wiley.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). Research methods in education (เล่มที่ 6). Taylor & Francis Group.
- Tipphachartyothin, P. (2014). Quality Control: The importance of consistency. Journal of Productivity world, 19(110), 91-96.

